

Reduta Ordona

Adam Mickiewicz

Materiał elektroniczny – wersja do czytania i do słuchania:

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/reduta-ordona/>

SŁOWA KLUCZE

odwaga ▪ armata ▪ wojsko ▪ dowódca ▪ klęska ▪ wybuch ▪ samobójstwo

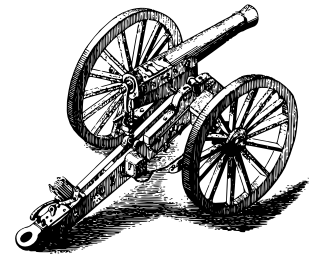
Adiutant – pomocnik dowódcy, opowiada, co widzi na polu bitwy. Polacy walczą z Moskalami¹. Moskali jest więcej niż Polaków i mają więcej broni. Polaków jest mniej, ale się nie poddają. Rosjanie mają 200 **armat** – Polacy tylko 6. Polskie armaty cały czas strzelają. Żołnierze nie chcą przegrać. Bronią **reduty**. Trafiają w Moskali i część z nich zabijają.

Adiutant zastanawia się, dlaczego na polu bitwy nie ma dowódcy Moskali – cara. Dlaczego on tylko wydaje rozkazy? Car przebywa u siebie w stolicy (Moskwie) i wydaje wyroki więzienia, zsyła na Syberię. Dlaczego car walczy z wieloma krajami, dlaczego atakuje Polskę? To tyran i wszyscy się go boją. Car jest okrutny, złośliwy, bezwzględny i gniewny. Przez jego decyzje giną ludzie. Tylko Warszawa, tylko Polska, nie boi się cara i z nim walczy. Polacy nie chcą, żeby korona królów polskich była w rękach cara.

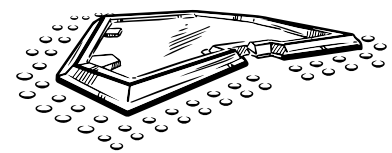
Polacy walczą z Moskalami. Jest wielu martwych żołnierzy po obu stronach konfliktu. Armia rosyjska podchodzi już blisko do reduty, a polskim żołnierzom brakuje kul do armaty. Teraz strzelają z broni ręcznej, ale amunicja² też się kończy. Żołnierze polscy są już zmęczeni. Walczyli cały dzień. Nie mogą dalej bronić reduty. Moskale zdobywają fortyfikację.

To wszystko z oddalenia³ widzi adiutant i jego generał. Generał pyta, czy widać dowódcę – Ordona? Adiutant widzi, że Ordon się nie poddaje. Ordon w czasie bitwy jest aktywny, pomaga swoim żołnierzom. Ordon nie chce oddać amunicji Moskalom, dlatego zapala granat i wysadza redutę w powietrze. Wszyscy giną. Ginę wrogowie – Moskale, giną przegrani Polacy, ginie dowódca Ordon.

Na miejscu reduty powstała wielka mogiła⁴. Na polu walki leżą ciała zabitych Rosjan i Polaków. Teraz już nie są wrogami. Rosjanie i Polacy, napastnicy i obrońcy w obliczu śmierci są równi. Ordon, kiedy zniszczył redutę, miał dobre zamiary. Jego ludzie

armata

reduta

¹ Moskale – dawna nazwa Rosjanina w języku polskim, tutaj: wróg, przeciwnicy Polaków w powstaniu listopadowym

² amunicja – naboje, kule

³ z oddalenia – z dystansu

⁴ mogiła – grób

są już bezpieczni – Moskale nie będą ich torturować w niewoli⁵. Ordon jest bohaterem, bo nie bał się śmierci i nie oddał wrogom amunicji.

Żadna wojna nie jest dobra, bo ludzie zabijają ludzi. W przyszłości Bóg ukarze ludzi za wojny: „Bóg wysadzi tę ziemię, jak on [Ordon] swą redutę”.

ĆWICZENIA PRZED CZYTANIEM

TO WAŻNE!

POWSTANIE LISTOPADOWE

W 1795 roku Rzeczpospolita Polska straciła niepodległość i od tego momentu Polski nie było na mapie Europy. Terytoria Polski zabrali Rosja, Austria i Prusy. Ziemie polskie, które zabrala Rosja to zabór rosyjski. Polacy nigdy nie zaakceptowali tej sytuacji. Polacy organizowali wojny przeciwko Imperium Rosyjskiemu. Jedną z wojen było powstanie listopadowe (1830–1831), które wybuchło w Warszawie. Powstanie listopadowe zakończyło się klęską⁶.

6 września 1831 roku Rosjanie rozpoczęli szturm⁷ na Warszawę. Wojsko powstańcze broniło Warszawy dwa dni. Zaciekle⁸ walki toczyły się między innymi na Woli, gdzie znajdowały się fortyfikacje warszawskie. Jedną z najzacieklejszych walk stoczono na reducie 54, która stała się pierwowzorem⁹ Reduty Orдона z wiersza Adama Mickiewicza. Oficer Julian Ordon był dowódcą artylerii w forcie Wola (reducie 54).

1. Proszę poszukać na mapie Warszawy, gdzie znajduje się Wola i reduta 54. Proszę zobaczyć, że aktualnie Wola to dzielnica Warszawy, a w miejscu dawnej reduty 54 znajduje się miejsce pamięci. Obecnie obok tego miejsca toczy się normalne życie ludzi i miasta.
2. Jak myślisz, dlaczego w dzielnicy Warszawa Wola mamy stację kolejową oraz centrum handlowe, które nazywa się „Reduta”?
3. Proszę odszukać i zapisać wyrazy ukryte w węźu wyrazowym. Jest to słownictwo militarne – związane z wojskiem i wojną.

armia walka armata klęska obrona reduta wróg amunicja wojna kulafortyfikacja dowódca

4. Czy rozumiesz wszystkie słowa, które znalazłeś/-aś w węźu wyrazowym? Jeśli nie, proszę przetłumaczyć.

⁵ niewola – więzienie; brak wolności

⁶ klęska – przegrana

⁷ szturm – atak

⁸ zaciekle – gorący, mocny

⁹ pierwowzór – prototyp; pierwszy wzór, model, według którego potem się tworzy

ĆWICZENIA W TRAKCIE CZYTANIA

5. Proszę podkreślić fragmenty, które opisują cara i dowódcę Ordona.

ĆWICZENIA PO PRZECZYTANIU TEKSTU

6. Proszę przeczytać informacje na temat powstania listopadowego – ramka „To ważne!”. Proszę odpowiedzieć na pytania.

a) Kiedy rozpoczęło się powstanie listopadowe? Proszę zapisać słownie.

Powstanie rozpoczęło się w _____ roku.

b) W którym to było wieku? Proszę zapisać słownie.

Powstanie miało miejsce w _____ wieku.

c) Przeciwko komu walczyli Polacy?

Polacy walczyli przeciwko _____

7. Proszę dopasować określenia do postaci. Proszę postawić znak „X” w tabelce.

		CAR	ORDON
1	okrutny – sprawia ból, cierpienie, nie zna litości		
2	troskliwy – martwi się o innych, troszczy się o innych		
3	bezwzględny – nie przejmuje się nikim i niczym		
4	straszny – inni się go boją		
5	odpowiedzialny – odpowiada za swoje decyzje i czyny		

8. Proszę ułożyć plan wydarzeń we właściwej kolejności.

A	0	Adiutant obserwuje bitwę Moskali i Polaków.
B		Ordon wysadza redutę w powietrze.
C		Adiutant przypomina sobie, jakim okrutnym człowiekiem jest car Rosji.
D		Adiutant widzi ciała zabitych Polaków i Rosjan na polu bitwy.
E		Adiutant mówi, że nie wolno prowadzić wojen.
F		Adiutant zauważa, że polscy żołnierze nie mają już amunicji.

A	B	C	D	E	F
0					

9. Proszę dopasować synonimy.

szturm ▪ przegrana ▪ przeciwnik ▪ wojsko ▪ armaty ▪ broń ▪ zwycięstwo ▪ walka ▪ atak ▪
klęska ▪ bitwa ▪ armia ▪ wygrana ▪ wróg ▪ amunicja ▪ kule

0. *szturm* – *atak*

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

10. Proszę uzupełnić informacje słownictwem z poprzedniego ćwiczenia.

a) W bitwie o redutę 54 biorą udział dwie armie. Żołnierze tych armii są dla siebie _____.

b) Wojsko rosyjskie planuje _____ na pozycje przeciwnika.

c) Polacy mają za mało _____.

d) Adiutant widzi, że Polakom skończyły się _____.

e) Moskale zdobywają redutę, ale to jeszcze nie jest _____ Ordon wysadza szaniec w powietrze i wszyscy giną.

ROZMOWA

1. Adam Mickiewicz napisał *Redutę Ordona* w 1832 roku, a opublikował rok później w Paryżu. Polacy czytali utwór potajemnie, ponieważ *Reduta Ordona* była tekstem zakazanym przez rosyjską cenzurę. Dlaczego?
2. W jaki sposób poeta ukazuje cara i Rosjan?
3. Dlaczego Mickiewicz nie mógł legalnie powrócić do ojczyzny, dlaczego musiał być emigrantem?

NOTATKI

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....